

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010. Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satversmestiesa.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2026. gada 21. septembrī

Satversmes tiesas 1. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētāja Irēna Kucina, tiesneši Jānis Neimanis un Mārtiņš Mits, kolēģijas sēdē izskatījusi pieteikuma iesniedzēja [..] pieteikumu par lietas ierosināšanu (ieteikums Nr. 164/2026),

konstatēja:

1. No pieteikuma secināms, ka pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Civilprocesa likuma 244.¹⁰ panta astotās daļas otro teikumu, 446. panta pirmo daļu un 447. panta pirmo daļu (turpmāk kopā – apstrīdētās normas), ciktāl tā attiecas uz blakus sūdzības izskatīšanu par bērna pagaidu dzīvesvietas un saskarsmes tiesību izmantošanas kārtības noteikšanu, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1., 90. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 92. panta pirmajam teikumam un attiecībā uz pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums];

1.2. izskatīt lietu iespējami īsākā termiņā;

1.3. apturēt Rīgas pilsētas tiesas [datums] lēmuma civillietā Nr. [lietas numurs] izpildi.

2. Civilprocesa likuma 244.¹⁰ panta astotās daļas otrais teikums paredz, ka par tiesas lēmumu lietā par bērna dzīvesvietu, bērna aprūpes kārtību, saskarsmes tiesību izmantošanas kārtību un aizliegumu bērna izvešanai no valsts var iesniegt blakus sūdzību.

Minētā likuma 446. panta pirmā daļa nosaka: “Pēc blakus sūdzības saņemšanas tiesnesis sūdzību nekavējoties nosūta lietas dalībniekiem. Atkarībā no lietas apstākļiem un rakstura lietas dalībniekiem var nosūtīt arī blakus sūdzībai pievienotos dokumentus.”

Savukārt Civilprocesa likuma 447. panta pirmā daļa noteic, ka blakus sūdzību izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot lietas dalībniekiem par datumu, kad lēmums būs pieejams tiešsaistes sistēmā.

3. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt šā panta sestās daļas 1. punkts prasa minēto uzskatu pamatot.

Personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja, pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, un, otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2024. gada 24. janvāra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2023-36-03 5. punktu*). Ir jāpastāv tiešai saiknei starp personu un pieteikumā apstrīdēto tiesību normu (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*).

Ar Rīgas pilsētas tiesas lēmumu pieteikuma iesniedzējam tika tostarp noteikta pagaidu saskarsmes tiesības izmantošanas kārtība ar viņa bērniem. Pieteikuma iesniedzējs par minēto lēmumu iesniedza blakus sūdzību, savukārt pēc blakus sūdzības iesniegšanas termiņa beigām – paskaidrojumus. Tiesa, secinot, ka paskaidrojumi un tam pievienotie pierādījumi papildina viņa blakus sūdzībā minētos argumentus, attiecās pieņemt paskaidrojumus.

Pieteikuma iesniedzēja ieskatā apstrīdētās normas neatbilst Satversmes 1. un 90. pantam, kā arī 92. panta pirmajam teikumam, jo tās pieļauj situāciju, kurā

personas tiesības iesniegt paskaidrojumus, kurus objektīvu iemeslu dēļ nebija iespējams iesniegt vienlaicīgi ar blakus sūdzību, kā arī iebilst pret otras puses argumentiem, ir vispārīgi atzītas, bet nav pietiekami skaidri noteiktas šo tiesību izmantošanas robežas. Apstrīdētās normas neatbilst arī Satversmes 91. panta pirmajam teikumam, jo tās pieļauj situāciju, kurā pieteikuma iesniedzēja termiņā iesniegtie paskaidrojumi netika pieņemti, savukārt otras puses pēc blakus sūdzības iesniegšanas termiņa notecējuma iesniegtie dokumenti tika pieņemti.

Kolēģija secina, ka tiesa, izskatot strīdu, ir vērtējusi, vai pieteikuma iesniedzēja iesniegtie paskaidrojumi ir atzīstami par pievienojamiem lietas materiāliem. Vērtējot pieteikuma iesniedzēja situāciju, tiesa atzina, ka konkrētie paskaidrojumi un papildu pierādījumi faktiski papildina viņa iesniegtajā blakus sūdzībā minētos argumentus un to pievienošana lietas materiāliem pēc būtības nozīmētu Civilprocesa likuma normu, kuras paredz lēmumu pārsūdzības termiņus, pārkāpumu. Tādējādi pieteikuma iesniedzēja paskaidrojumi par savu blakus sūdzību un papildu pierādījumi nebija pieņemami un nebija pievienojami civillietas materiāliem.

Pieteikuma iesniedzēja apsvērumi par apstrīdēto normu neatbilstību Satversmes 1., 90. pantam, 91. panta pirmajam teikumam un 92. panta pirmajam teikumam pēc būtības ir saistīti ar to, ka viņš nepiekrīt tam, kā konkrētajā situācijā ir tikušas interpretētas un piemērotas apstrīdētās normas. Proti, pieteikuma iesniedzējs iebilst tiesu vērtējumam par apstrīdētajās normās ietverto noteikumu par blakus sūdzības virzību piemērošanu konkrētajos apstākļos. Tomēr Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu interpretācijas un piemērošanas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*). No pieteikuma nav gūstams apstiprinājums tam, ka pamattiesību aizskārumu pieteikuma iesniedzējam rada tieši apstrīdētās normas, nevis to piemērošana konkrētajā situācijā.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmās daļas un sestās daļas 1. punkta prasībām.

4. Ievērojot to, ka lieta Satversmes tiesā nav ierosināma, šā lēmuma 1.2. un 1.3. apakšpunktā norādītie lūgumi ir atstājami bez izskatīšanas.

Nemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 1. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 164/2026).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētāja

Irēna Kucina